

4. Učitelj duhovnosti

Ustanovitelj Opus Dei –
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

30. Okt. 2023

[↗ Nazaj na kazalo](#)

Da bi ljudem pomagal pri kontemplaciji presvete človeškosti Jezusa Kristusa, Boga in človeka, je ustanovitelj priporočal branje o Gospodovem trpljenju:

V prvih letih svojega duhovništva sem rad podarjal izvode evangelija in druge knjige, ki govorijo o Jezusovem

življenju. Kajti to moramo dobro poznati in ga v celoti imeti v glavi in srcu, da ga lahko v vsakem trenutku, brez pomoči knjige in z zaprtimi očmi, zremo kot v filmu. Tako se bomo v najrazličnejših okoliščinah svojega življenja spominjali Gospodovih besed in dejanj.^[1]

Bil je ganjen, ko je premišljeval ***o Bogu, ki ljubi s človeškim srcem,***^[2] in hrepenel je po tem, da bi v spominu stalno nosil bridkosti Odrešenika, ki ljubi in trpi za zveličanje sveta:

Premišlujmo v Gospodu, ki je iz ljubezni do nas ranjen od nog do glave. Z besedami starodavnega pisca, ki se precej približajo resničnosti, čeprav ne zajamejo vsega, bi lahko dejali: Jezusovo telo je na oltarni sliki upodobljena bolečina.^[3]

V besedilih klasičnih duhovnih piscev, katerih dela je imel navado

podarjati Jožefmarija, prevladuje izrazito realistično vzdušje. V *Razpravi o molitvi in meditaciji* svetega Petra Alkantarskega iz leta 1533 na primer srečamo čist, sočen in na trenutke patetičen slog. Kakor da bi na lastne oči videli Jezusa, okronanega s trnjem:

»Ko odprem oči in pogledam to trpljenja polno *oltarno podobo*, ki stopa predme, mi srce poka od bolečine [...]. Postavi se ti sam na mesto tistega, ki trpi, in poglej, kaj bi občutil, če bi ti na tako občutljivem delu telesa, kot je glava, zasadili množico velikih trnov, ki bi prodrli vse do kosti. A kaj bi govoril o trnih? Že en sam vbod z navadno iglo bi komaj mogel prenesti.«^[4]

Leta 1574 izide *Življenje Jezusa Kristusa*, ki ga je napisal pater Luis de Granada. Pilat izreče svoj znameniti *ecce homo* – glejte, človek:

»Poglej, kakšno je bilo tisto božansko obličje: oteklo zaradi udarcev, zamazano od pljunkov, razbrazdano od trnja, prekrito s krvjo, ki je bila ponekod še svetla in sveža, drugje pa grda in počrnela. [...] Njegova postava ni bila več podobna temu, kar je bil, in zdelo se je, da skorajda ni več človek, marveč *na oltarni sliki upodobljena bolečina*, ki jo je naslikala roka tistih okrutnih slikarjev in tistega podlega upravitelja«^[5]

Neka druga knjiga, ki jo je marsikomu poklonil ustanovitelj, je bila *Sveti pasijon*, katerega avtor je bil jezuit Luis de la Palma in je bil objavljen leta 1624. Baročni slog tega dela je dostojen, učen, pobožen, morda nekoliko preobložen. Tam prizori zaživijo v vsej nazornosti in se človeku zakoreninijo v spomin. V trenutku, ko Jezusa pokažejo ljudstvu, nas nagovori z besedami:

»Njegove oči so morale biti polne solza, ki so iz njih pritekale, in krvi, ki mu je curljala z glave. Lica porumenela, brezbarvna in povsem okrvavljena ter omadeževana z nesnago, ki so mu jo pljuvali v obraz. Tresoče se noge, vsaj toliko od mraza kot zaradi onemoglosti, vse telo pa ponižano in ukrivljeno pod težo zasramovanja in bolečine.

Ko je imel Pilat ob sebi, prav blizu, to žalostno *oltarno podobo*, ki bi ganila celó zveri in omehčala tudi kamnita srca, je nastala tišina in rekel jim je glasno: [...] *Ecce homo.*«^[6]

Tradicija klasičnih piscev je ne samo realistična, marveč tudi silovita. Frančiškan sv. Peter Alkantarski nam pred oči postavi gotsko »oltarno podobo«, ostro izrezljano od trpljenja. Dominikanec Luis de Granada naslika renesančno, s potoki krvi obarvano »oltarno podobo«. V ustanoviteljevem slogu poleg tega

izstopa pridih čustvene intimnosti.
Takole bralcu predoči Jezusovo
smrtno obsodbo:

Trnova krona, zajedena zaradi
udarcev, naredi iz njega Kralja
zasmehovanja ... Ave, Rex
iudaeorum! – Pozdravljen, judovski
kralj. Z udarci ga ranijo na glavi.
Tolčejo ga po obrazu ... in ga
pljuvajo.

Okronanega s trnovo krono in
ogrnenega z raztrganim škrlatnim
plaščem privedejo pred judovsko
ljudstvo: Ecce homo! – Glejte, človek.
Judovski duhovniki in njihovi
služabniki pa znova zakričijo: Križaj
ga, križaj ga!

– Ali ga nisva ti in jaz ponovno
kronala s trnjem in ga udarjala po
obrazu in vanj pljuvala?

Nikoli več, Jezus, nikoli več ...^[7]

Na tak način pa premišljuje ob prizoru *ecce homo*:

Srce se zgrozi, ko gleda Gospodovo presveto človeškost, ki je ena sama rana. [...]

Poglej Jezusa. Vsaka raztrganina je očitek; vsak udarec z bičem – razlog za žalost zaradi tvojih in mojih žalitev.^[8]

V takšnih mislih, ki spodbujajo h kesanju in sklepom za poboljšanje življenja, korenini moč njegovega sloga. Včasih je sredi ljudskega vrveža med potjo na Kalvarijo dovolj že en sam pogled:

Hrup glasov in občasno kratki premolki, morda takrat, ko se Kristus komu zazre v oči:

– Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj.^[9]

Meditacija Kristusovega trpljenja kristjana utrdi, zbliža ga z Učiteljem, v njegovi duši vžge skrušenost in hvaležnost. Kljub temu pa so tudi duše, ki ob misli na Gospodov pasijon ne bruhnejo v jok bridkosti in ljubezni. Ali ni morda razlog v tem, se sprašuje ustanovitelj, da ***sva ti in jaz priča prizorom, vendar jih ne »živiva«***.^[10] Nato nam razloži, kako je mogoče spremljati Jezusa od blizu:

Odpri sveti evangelij in prebiraj Gospodovo trpljenje. Toda, da bi ga samo bral, ne. Treba ga je živeti. Razlika je velika. Brati pomeni spominjati se nečesa, kar je minilo; živeti pomeni biti navzoč v dogodku, ki se odvija prav zdaj, biti še ena oseba več v tistih prizorih.^[11]

Biti živo navzoč pomeni vstopiti v evangelij, razumeti, da smo fizično blizu Kristusa in ga spremljamo. Izkušnjo takšnega motrenja je ustanovitelj doživel že leta 1931, ko

je napisal *Sveti rožni venec*, sledeč duhovnemu otroštvu, ki mu ga je pokazal Gospod. Menil, je da bi moral vsak kristjan imeti v svojem spominu vtisnjen Jezusov pasijon, zato da bi ga lahko kadarkoli obnovil. Še več, hotel je, da bi ta živa navzočnost postala aktivna udeležенost pri zgodovinskih dogodkih, tako da ***nastavimo svoj hrbet, ko ga bičajo, da ponudimo svojo glavo trnovi kroni.***^[12]

Oziroma še bolje je, če sami vstopimo v Gospodove rane.

Na koncu, ko je daritev izvršena, ko Jezus mrtev visi na križu, ko se zdi, da je vse izgubljeno in je svet odet v temo, prideta Jožef iz Arimateje in Nikodem ter pogumno prosita Pilata za Gospodovo telo:

Z njima se bom povzpел do vznožja križa, se z ognjem svoje ljubezni oklenil hladnega telesa, Kristusovega trupla ..., izpulil mu bom žeblje s

svojim zadoščevanjem in
mrtvičenjem ..., zavil ga bom v novo
platno svojega čistega življenja ter ga
zagrebel v svoje prsi iz žive skale, iz
katerih mi ga nihče ne bo mogel
iztrgati, in tam, Gospod, počivaj!

Ko te bo zapustil in preziral ves svet
..., serviam, ti bom služil, Gospod.^[13]

* * *

Ustanovitelj je imel Boga nenehno v
mislih, tako pri dejanjih pobožnosti
kot v delovnem času. Po načelu
»enotnosti življenja« je svoje delo
spreminjal v molitev in iz svojih
delovnih nalog napravil duhovno
kontemplacijo. Govoril je o
»krščanskem materializmu«, o
božanski vrednosti sekularnih
opravil in trdil, da ***zato, da bi bili
božji, moramo biti najprej zelo
človeški:***

Ne, otroci moji! Ne more biti
dvojnega življenja, ne moremo biti

kot shizofreniki, če hočemo biti kristjani. Obstaja le eno samo življenje, iz mesa in duha, in to mora biti – na duši in na telesu – sveto in polno Boga. Tega nevidnega Boga srečamo v najbolj vidnih in snovnih stvareh.[14]

To je bil slog njegovega življenja in njegovega nauka. Kot učitelj duhovnosti je oznanjal, da ***so se odprle božje poti na zemlji***. Da bi spravil v pogon kontemplativno življenje, je imel navado »materializirati« stvari, ki so same po sebi duhovne, ter s tem v človeku prebuditi njegove zmožnosti in čute:

Da bi notranja molitev lažje stekla, je koristno materializirati celo tisto najbolj duhovno in uporabiti prilike: zgled prihaja od Boga. Božji nauk mora preko čutov dospeti do našega razuma in do našega srca. Sedaj se najbrž ne boš več čudil, da vam s

takšnim navdušenjem govorim o
barkah in o mrežah.^[15]

Kot vir svoje meditacije je imel
najraje odlomke iz evangelija:
življenje Jezusa Kristusa, Marije in
apostolov, Gospodova srečanja z
nepomembnimi ljudmi. Znal je z
veliko globino vstopiti v
svetopisemsko dogajanje. Nekega
dne, pripoveduje očividec, je
Jožefmarija bral mašni evangelij. Bil
je iz 4. poglavja evangelista Janeza,
kjer opisuje Jezusov pogovor s
Samarijanko ob Jakobovem
vodnjaku. Med branjem je mašniku
ušel vzklik: **Kakšna žena!** Po koncu
daritve pa je tistemu, ki mu je stregel
pri maši, pojasnil svoje občudovanje
do te žene, ki je kljub svoji
obžalovanja vredni preteklosti ena
izmed redkih oseb, ki prepozna
Mesija in ga takoj začne oznanjati
drugim.^[16]_____

Že nekaj besed mu je zadostovalo za poglobitev v značaje oseb, ki jih najdemo v evangeliju. Iz kratkih omemb je razvijal dolga premišljevanja z globokim nadnaravnim uvidom in veliko mero zdravega razuma. Kot je na primer dejal o svetem Jožefu:

Jezus je moral biti podoben Jožefu – po načinu dela, po potezah značaja, po govorici. V Jezusovem čutu za realnost, v opazovanju, v načinu sedenja pri mizi in lomljenju kruha, v stvarnosti, s katero je učil in uporabljal prilike iz vsakdanjega življenja, odsevata Jezusovo otroštvo in mladost, torej to, kakšen stik je imel z Jožefom.[17]

Na osnovi branja in premišljevanja Jezusovega življenja se je njegova misel razvijala pod evangeljskim vplivom prilik, pri čemer je stremel k preprostosti, k znanim in dojemljivim stvarem, zato da bi

materializiral celo tisto najbolj duhovno. Iz običajnih in vsakdanjih dejstev je znal hitro izluščiti prispodobo, ki jo je razlagal v duhovnem smislu. Motrenje narave ga je nemudoma popeljalo k Bogu, v svet božjih stvari, kar potrjuje naslednja anekdota. Ko se je nekoč sprehajal ob obali blizu Valencije, je med morjem in obdelanimi polji zagledal nasad dreves. Od vetra so bila čisto ukrivljena, zdelana in bela od soli. ***Takšni morate biti vsi vi, je dejal svojim spremljevalcem, kot drevesa v prvi vrsti, ki se iztrošijo s tem, da ščitijo druga drevesa Cerkve.***^[18]

Katerikoli pripetljaj iz vsakdanjega življenja, ki je spominjal na kak evangeljski prizor, ga je globoko prevzel in ga usmeril h kontemplaciji. Z doživetjem v podeželskem vzdušju se začne ena od njegovih homilij:

Pred leti smo se peljali po neki kastiljski cesti in tam daleč, na polju, smo videli prizor, ki me je pretresel in ki mi je velikokrat služil pri molitvi: nekaj moških je v zemljo zabijalo kole, na katere so potem pritrdili mrežo in naredili ograjo. Kasneje so se tistemu kraju približali pastirji z ovcami in z jagenjčki; klicali so jih po njihovih imenih, in eden po eden so vstopali v stajo, da bi bili vsi skupaj, na varnem.^[19]

Počutil se je kot Jezusova ovca in kot pastir svojih otrok v Opus Dei:

Tako me prevzema podoba Kristusa, ki ga z leve in z desne obdajajo njegove ovce, da sem jo naročil postaviti v kapelo, kjer navadno obhajam sveto mašo, na nekaterih drugih mestih pa sem dal kot opomnik božje navzočnosti vgravirati Jezusove besede: *Cognosco oves meas et cognoscunt me meae* (Jn 10,14), da bi v vsakem trenutku

premišljevali, da nas On opominja, vzgaja in uči kakor pastir svojo čredo.^[20]

Opomnik na božjo navzočnost je bilo vse, kar je ustanovitelju v spomin priklicalo njegovo poslanstvo; besede ali predmeti, ki so ga na neki način notranje poživljali. Te stvari, ki so v njem prebujale notranje vzgibe, te ***človeške spretnosti***, kot jih je tudi imenoval, niso bile omejene na nabožne predmete: na križe, Marijine podobe ali svetopisemske odlomke. Sem so spadale najrazličnejše reči: oslički, zemljevidi, kakšna roža, družinska fotografija ali opeka, shranjena ob kaki posebni priložnosti ... Že leta 1928, na začetku svojega bivanja v Madridu, je imel Jožefmarija na svoji mizi krožnik iz keramike *Talavera*, razbit in povezan s sponkami. V njem je videl podobo svoje krhkosti, ki jo je vedno znova sestavila in zakrpala božja ljubezen.^[21]

(Na ta način so se najbolj vsakdanji predmeti spreminjali v simbole in spomine, ki so porajali duhovne ali kontemplativne vzgibe. V Villi Tevere je vsepovsod mogoče videti risbe, napise, grbe ..., ki z živo govorico pričajo o božji navzočnosti v tisti hiši.)

Ustanoviteljeva nuja, da bi doživel izpolnitev svojega nadnaravnega poslanstva, se je očitno kazala v njegovi goreči dejavnosti ter se zrcalila v slogu, nabitem z evangeljskimi prisposodobami:

Zdaj lahko razumemo vso čudovitost božjega klica. Kristusova roka nas je nabrala na žitnem polju: sejalec v svoji ranjeni roki stiska prgišče zrnja. Kristusova kri oblije seme, ga prepoji. Potem Gospod vrže to žito v zrak, da s smrtjo oživi in se zakopano v zemlji pomnoži v zlatem klasju.^[22]

* * *

Ustanovitelj je bil duhovnik, ki ni govoril o ničemer drugem kot o Bogu, in vseč mu je bilo, če so ga opisovali s to lastnostjo. V popolni predanosti apostolskemu poslanstvu je oznanjal sporočilo o posvečevanju sredi sveta. V to je usmeril vse svoje moči. Temu se je posvetil z dušo in telesom. Ob stikih z ogromnim številom ljudi – najprej z mladino, pozneje pa z odraslimi, z ženskami in moškimi, z duhovniki in laiki – je pridobil takšno poznavanje človeške duše in njegovo duhovniško delo je spremljala tolikšna milost, da bi le stežka našli bolj izkušenega duhovnega voditelja. V svojih knjigah, katerih cilj je vzgajati može in žene molitve ter jasnih krščanskih načel, nam ponuja nekaj te svoje duhovniške izkušnje. Zlasti zato, ker je na tistih straneh marsikaj avtobiografskega. Govori nam o svojem boju in šibkosti, s katero Bog vedno računa na naši poti k svetosti:

Ko pogledam svoje ravnanje, se prestrašim ob kopici svojih malomarnosti. Zadostuje mi, da pregledam teh nekaj že minulih ur današnjega dne in že odkrijem tolikšno pomanjkanje ljubezni in zvestega odgovora. Resnično me razžalosti to moje obnašanje, vendar mi ne odvzame miru. Poklekнем pred Bogom in mu jasno pokažem, v kakšnem stanju sem. Takoj prejmem gotovost, da mi On pomaga, in globoko v srcu zaslišim, kako mi počasi ponavlja: Meus es tu! (Iz 43,1). Vedel sem, vem, kakšen si, le naprej!

[23]

Kakor ledolomilec pluje pred nami in nam utira pot. Iz lastne izkušnje nam govori o težavah, s katerimi se je srečal, o taktiki, ki jo je ubral, in o sredstvih za premagovanje ovir. Da pa ne bi stalno govoril o samem sebi in bi zaščitil svojo ponižnost, pripoveduje svoja lastna doživetja v tretji osebi. Tule je primer:

Brez lažne ponižnosti je pravil tisti naš prijatelj: »Ni se mi bilo treba učiti odpuščati, ker me je Gospod naučil ljubiti.«^[24]

Velikokrat se zgodi tako kot tukaj, da je avtobiografsko pripovedovanje zakrinkano z literarnim slogom.

Običajno se Jožefmarija pri tem zateče v anonimnost: **pripovedujejo o neki duši; bil je ubog duhovnik; neki moj znanec je nekoč sanjal; vem za nekoga, ki je kot kazalnik za knjige uporabljal ...** V teh primerih gre skoraj vedno za krepostna dejanja. Prav nasprotno pa se kdaj tudi razkrije ter v svarilo bližnjemu pokaže svojo slabotnost. Tako mu na primer, ko obdan s svojimi sinovi presoja o svojem delovnem dnevu, tu pa tam uide skrušen vzklik: **Gospod!** **Jožefmarija ni zadovoljen z Jožefmarijem!**^[25]

Pri pridiganju in v spisih je z zanj značilnim izrazom »ti in jaz« skušal doseči, da se poslušalec ne bi počutil zapuščenega, da bi ga opogumil in bi skupaj sprejela kakšno odločitev. Ko je spremljal ljudi kot duhovni voditelj, jih nikdar ni pozabil spodbuditi k svetosti in pomagal jim je, da so si zadali vsaj kak sklep zaboljšanje, tudi če je bil prav majhen. Nikdar pa jim ni vsiljeval kakšne določene metode za premišljevalno molitev ali kakršnekoli poti duhovnega življenja.^[26]_____

Brez dvoma je Jožefmarija Escrivá mojster notranjega življenja zaradi svojega nauka in svojega daru sveta, predvsem pa zato, ker je predtem sam preplezal vrhove, ki vodijo do svetosti. Pri duhovnem vodenju je bil obenem razumevajoč in zahteven. Duše je peljal kakor po klancu navzgor, krepil njihovo pobožno življenje, hkrati pa jim pomagal

odstranjevali napake in pomanjkljivosti. Obzirni namigi, ki jih je v njegovih knjigah vse polno, pričajo, da pri tem ni šlo za spoznanja, ki bi jih kje slišal ali jih pridobil s teoretičnim proučevanjem, marveč izvirajo iz njegovega lastnega spraševanja vesti in iz notranjega boja s samim seboj.

Dovoli mi, piše v Brazdi, da te med drugimi spomnim na nekatere očitne znake za pomanjkanje ponižnosti:

- misliti, da je to, kar narediš ali poveš, narejeno ali povedano bolje v primerjavi z drugimi;
- hoteti, da bi bilo vedno po tvojem;
- prepirati se, kadar nimaš prav, ali – kadar imaš prav – vztrajati trmasto in na grob način;
- podajati svoje mnenje, ne da bi te za to vprašali in ne da bi to zahtevala ljubezen [...].^[27]

In tako navede še kakšnih ducat primerov. To tenkočutno ostroumnost učitelji notranjega življenja dosežejo s trdom za premagovanje svojih lastnih nepopolnosti:

Ob tem, ko napredujemo v notranjem življenju, jasneje zaznavamo osebne napake. Pomoč milosti se spremeni v nekakšno povečevalno steklo in celo najmanjše, skorajda nezaznavno zrnce prahu ali peska vidimo v velikanskih razsežnostih, ker je duša pridobila božjo občutljivost in celo najmanjša senca zmoti vest, ki ji je vseč samo božja čistost.^[28]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

^[1] *Jezus prihaja mimo*, št. 107.

[2] *Prav tam.*

[3] *Prav tam*, št. 95.

[4] *Razprava o molitvi in meditaciji*, 4. poglavje.

[5] *Življenje Jezusa Kristusa*, 24. poglavje.

[6] *Sveti pasijon*, 23. poglavje.

[7] *Sveti rožni venec*, 3. skrivnost žalostnega dela.

[8] *Križev pot*, 1. postaja, 5.

[9] *Prav tam*, 2. postaja.

[10] *Prav tam*, 8. postaja.

[11] *Prav tam*, 9. postaja, 3. Preden se sv. Peter Alkantarski loti premišljevanja o pasijonu, naredi v svoji *Razpravi* kratek uvod, v katerem poudarja, kako dobro je »imeti Kristusa navzočega pred očmi in se zavedati, da je čisto pred nami,

ko trpi«. V nadaljevanju še pravi:
»Postavi si pred oči najprej nekdanjo podobo tega Gospoda in prevzvišenost njegovih kreposti [...]. In potem ko si ga tako uzrl in gledal njegov dovršeni lik, se s pogledom ponovno usmeri k njegovi podobi, kakršno vidiš sedaj [...]. Oglej si ga v celoti, od znotraj in od zunaj [...]. In nikar ne razmišljaj o tem kot o neki pretekli stvari, marveč kot nekaj sedanjega; ne kot o tujem trpljenju, ampak kakor o svojem lastnem« (4. poglavje).

Takšen slog razmišljanja, ta način premišljevalne molitve, ni bil prisoten samo v razpravah, ampak tudi v drugačnih besedilih, kot na primer v naslednjem odlomku iz božične pridige izpod peresa sv. Janeza Avilskega:

»Štirideset dni sta Marija in njeno blaženo Dete ostala v hlevčku. Naj ne bo nikogar, ki ju ne bi v mislih

obiskal vsaj zjutraj in zvečer vsakega dne. Počastite sveto Devico in Dete, poljubite mu noge in mu kaj darujte; zmolite kak rožni venec ali kakšno pobožnost. Pojdimo zdaj vsi, ki smo tukaj navzoči, v betlehemski hlevček, kjer nas Marija pričakuje» (*El Niño ha nacido para nuestra salud*, Rialp Facsímiles, Madrid 1992).

^[12] AGP, P01 1973, str. 129; prim. tudi *Božji prijatelji*, št. 216.

^[13] *Križev pot*, 14. postaja, 1.

^[14] *Jezus prihaja mimo*, št. 172;
Pogovori, št. 114.

^[15] AGP, P06 IV, str. 84. ***Na ta način je ravnal naš Gospod. Rad je učil v prilikah, vzetih iz sveta, ki ga je obdajal: o pastirju in ovcah, o trti in mladikah, o barkah in mrežah, o semenu, ki ga sejalec seje na vse strani ... (Božji prijatelji, št. 254).***

[16] Prim. José Luis Soria Saiz, RHF, T-07920, dodatek I, str. 26.

[17] *Jezus prihaja mimo*, št. 55.

[18] Florencio Sánchez Bella, PM, l. 1421.

[19] *Božji prijatelji*, št. 1.

[20] *Prav tam*. O tem, kako je Gospod uporabljal to kmečko priliko, pravi oče: ***Mar niste tudi njega slišali govoriti o ovcah in čredah? In s kakšno nežnostjo! S kakšno radostjo je opisoval podobo Dobrega pastirja! [...] Tudi Opus Dei je Kristusova čreda, ki ima svojega dobrega pastirja in svoje ovce. V Delu bo vedno oče, ki bo mogel reči: Cognosco oves meas et cognoscunt me meae, poznam svoje otroke in moji otroci poznajo mene. Kajti dobri pastir v Opus Dei bo zmeraj tisti, ki je na čelu: oče, kdorkoli to je*** (Klepet, 13. 3. 1955; AGP, P06 II, str. 51).

[21] Prim. José Luis Soria Saiz, RHF, T-07920, str. 74.

[22] *Jezus prihaja mimo*, št. 3.

[23] *Božji prijatelji*, št. 215.

[24] *Brazda*, št. 804.

[25] AGP, P01 1970, str. 994. Te besede in še drugi podobni izrazi (***Jožefmarija, spet sem te ukanil*** ali ***Jožefmarija, bodi zvest!***) so bili način, kako se je ustanovitelj lotil samega sebe in se zazrl vase od zunaj, z objektivnim spraševanjem vesti.

[26] Prim. *Božji prijatelji*, št. 117.

[27] *Brazda*, št. 263.

[28] *Božji prijatelji*, št. 20.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/4-ucitelj-duhovnosti/](https://opusdei.org/sl-si/article/4-ucitelj-duhovnosti/) (30.
Mar. 2026)